

HANKEHALLINNOLLINEN OHJAUSTILAISUUS

Paikka: Skype-kokous

Aika: 2.9. klo 10-15.15

1. Tilaisuuden avaus

Kari Hakari, osastopäällikkö, STM

Kari Hakari avasi kokouksen kello 10.00. Tilaisuus aloitettiin käymällä läpi aluekierroksen tilanne. Suurimmalla osalla alueista on käyty, ja ministerin tilaisuuden yhteydessä on pidetty valtionavustusten avaustilaisuus. Valtionavustuskeskusteluissa on alueilta ollut paikalla hyvin erilainen määrä osallistujia. Valtionavustuskeskustelun tavoitteena on ollut nähdä ja tutustua kasvotusten, missä ollaan onnistuttu. Lisäksi ollaan haluttu tuoda Tulevaisuuden sote-keskus ja rakenneuudistus mahdollisimman lähelle toisiaan. Vaikka kyseessä on kaksi eri rahoitusta, on hankkeet nähty alueilla kokonaisuutena. Kaikki se työ mitä hankkeissa tehdään nyt, auttaa sote-uudistuksen eteenpäin vientiä, sillä väliaikasihallinnolla on vain puolitoista vuotta aikaa tehdä päätöksiä.

2. Valtionavustusten esittely

Kirsi Paasovaara, erityisasiantuntija ja Antti Kuopila, erityisasiantuntija, STM

Hankkeet ovat lähteneet tai lähtemässä hyvin liikkeelle. Tarkoituksena on ollut edistää yhteydenottoa matalalla kynnyksellä sekä tarjota tukea alueille. Huomiona, että joidenkin alueiden päätöksistä oli STM:n virheen vuoksi jäänyt puuttumaan yhteistoiminta-alueet, eli osatoteuttajat tullaan lisäämään muutospäätöksellä.

Valvoja tulee kutsua ohjausryhmään mukaan ja pöytäkirjan tulee olla valvojan käytössä. Valvoja on ohjausryhmässä läsnäolo oikeudella, eikä osallistu päätöksentekoon alueella. Koska useimmilla hankkeilla on yhteinen ohjausryhmä ja erilliset valvojat, on tunnistettu riski ristiriitaiselle ohjaukselle. Tätä ongelmaa on pyritty ratkaisemaan yhteisillä tapaamisella ja tiiviillä yhteydenpidolla STM:n sisällä.

Lähes kaikkien sote-rakenneuudistushankkeiden tulee toimittaa tarkennettu hankesuunnitelma ja talousarvio 27.9. mennessä. Valvoja kuittaa ne hyväksytyksi, jonka jälkeen voi toteuttaa hankintoja valtionavustuspäätöksessä mainitun mukaisesti. Tulevaisuuden sote-keskuksen talousarvioissa osa alueista on jo esittänyt laajempaa suunnitelmaa siitä, mitä mahdollisesti myöhemmin tulevilla avustushaulla voidaan tehdä. Tulevaisuuden sote-keskukselle ollaan varattu alustavasti valtion budjettiin rahoitusta, mutta sitä ei ole vielä hyväksytty. Suunniteltu suuruusluokka on suurin piirtein sama kuin edellisessä haussa. Sote-keskuksen puolella valvontavastuu on jaettu kuudelle henkilölle, mihin saattaa tulla vielä henkilöstövaihdoksia.

STM ja THL suunnittelevat yhteistyössä sellaiset verkostot, joilla saadaan tarvittava vuoropuhelu eri toimijoiden välille. Syksyn aikana tullaan pyytämään alueilta yhteyshenkilöt. Jos jo ilmoitettuihin henkilöihin tulee muutoksia, ne tulee ilmoittaa Maria Nousiaiselle.

Sote-keskuksen osalta seuranta tehdään kuukausittain Hankesalkussa. Lisäksi THL tekee arviointisuunnitelman mukaista arviointia yhdestä kolmeen kertaan vuodessa. Rakenneuudistus käyttää vahvasti seurannassa Hankesalkkua, mutta arviointi jakaantuu kahtia. Alueellisen valmistelun jaosto koordinoi rakenneuudistuksen valmistelua ja sen etenemistä seurataan tiekartan ja tilannekuvan avulla.

3. Alueiden kuulumiset hyödyntäen screen.io-työkalua

Kirsi Paasovaara, erityisasiantuntija ja Antti Kuopila, erityisasiantuntija, STM

Kokonaisuutena hankkeita ollaan käynnistämässä hyvillä mielin. Hankkeet ovat suurimmalla osalla lähteneet käyntiin hankesuunnitelman mukaan, mutta osalla on haasteita ja näin ollen ollaan jäljessä suunnitellusta. Molempien hankkeiden rekrytoinnit ovat lähteneet alueilla käyntiin, mutta suurimmalla osalla ovat vielä kesken.

Hankintoihin toivotaan tarkempaa ohjeistusta. STM:stä on tulossa erillinen ohjeistus hankinnoista. Rakenneuudistuksen hankkeeseen toivotaan enemmän valvojalta tukea, samaan tapaan kuin Tulevaisuuden sote-keskuksen puolella on järjestetty. Tähän vastattiin, että valvojaan saa olla matalalla kynnyksellä ja etupainotteisesti yhteydessä.

4. Avustusten juridiset lähtökohdat

Kalle Tervo, hallitusneuvos, STM

Tärkeintä on perehtyä päätökseen, sillä se sitoo ja velvoittaa puolin ja toisin. Päätöksen sisältö on tärkeää koko hankeorganisaatiolle. Päätöksessä määritellään avustusrahan käytön ehdot sekä erityisesti, mitkä eivät ole hyväksyttäviä kustannuksia, sekä talouden ja hallinnon menettelytavat.

Hankkeen kustannukset kannattaa eritellä alusta asti niin, että ne ovat helposti löydettävissä. Hankinnat tulee tehdä hankintalain mukaan ja myös pienhankinnoista pitää pyytää tarjouksia. Työajanseurannasta pitää olla osoitettavissa, että tehty työ on aidosti kohdistunut hankkeelle. Raportointi kannattaa tehdä riittävän tarkalla tasolla heti alusta asti. Ohjausryhmässä on oltava riittävän kattava edustus alueilta. Ensisijaisesti päätös lukea päätös tarkasti sanasta sanaan, mutta jos senkin jälkeen on epäselvyyksiä, saa STM:ään, AVI:in ja THL:ään olla yhteydessä. Jos päätöksessä on toimintaa rajoittavia tekijöitä, mutta päätöstä olisi perusteltua muuttaa, kannattaa olla yhteydessä STM:ään.

Hankehallinnoija vastaa asiakirjojen säilytyksestä kymmenen vuoden ajan. Tämän ajan myös vastuu säilyy. Takaisinperintätoimet kohdistuvat ensisijaisesti hankehallinnoijaan. Osatoteuttajien kanssa tulee tehdä sopimus avustuksen siirrosta, sillä se sitoo osatoteuttajat noudattamaan valtionavustuspäätöksen ehtoja. Kuntayhtymän kanssa tehty sopimus riittää, mikäli kuntayhtymän jäsenenä oleva kunta ei itse käytä avustusta osatoteuttajana. Ostopalvelumallia ei suositella käytettävän, koska vastuiden jako ei ole selkeää.

Keskustelussa todettiin, että päätöksillä ohjataan sekä rajoitetaan rahan käyttöä paljon tarkemmin kuin edellisellä kaudella, joka johtuu siitä, ettei seuranta toiminut edellisellä kierroksella kaikilta osin.

5. Avustuksen toiminnalliset käyttöehdot (sote-rakenneuudistus)

Mikko Huovila, erityisasiantuntija ja Maarit Hiltunen-Toura, erityisasiantuntija, STM

Kaikki alueet hakivat tietojohdamisen osuutta. STM tulee antamaan myöhemmin erikseen ohjeet kypsyystasoarvion sekä alueellisen tietojohdamisen kehittämisen suunnitelman toimittamisesta. Osa-alue 3:ssa tehdään tiivistä yhteistyötä sote-keskuksen kanssa. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että THL:n hanketoimistossa on varattu resurssi kehittämistyöhön. Kansallisen yhteistyön ohjausta ollaan vasta rakentamassa ja tarkoituksena on, että asiakokonaisuudet kehitetään ja viedään yhteen.

Terveyskylän osalta hyväksyttäviä kustannuksia ovat palveluiden ja toimintamallien käyttöönotto alueilla. Se tarkoittaa niitä palveluita, mitä terveyskylässä on aiemminkin kehitetty. Kansallisesti omaolo-palvelu kohdentuu perustason terveydenhuoltoon ja Terveyskylän palvelut vahvemmin erityissairaanhoidon suuntaan.

Yhdeksän aluetta sai avustusta sähköisen perhekeskuksen kehitykseen, jossa on toteuttajana Sotedigi (DigiFinland). Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että alueet lähtevät tekemään työtä yhdessä Sotedigin kanssa.

Tauko**6. Valtionavustushankkeiden talous ja maksatus**

Tuula Suvanto, ylitarkastaja ja Jaana Jaakkola, ylitarkastaja, Lounais-Suomen aluehallintovirasto

Avustusta saa käyttää vain siihen tarkoitukseen, johon se on myönnetty. Jos palvelu tai tavara tuotetaan itse, avustuksen käyttöön oikeuttaa vain todelliset kustannukset ilman katetta. Yleiskustannukset jaetaan yleensä organisaation normaalin käytännön mukaan. Jakoperusteet pitää liittää mukaan ensimmäiseen maksatushakemukseen. Hankkeen kustannukset 1.1.2020 alkaen ovat hyväksyttäviä ja ne kohdennetaan rakenneuudistuksen osa-alueeseen 1.

Hankkeelle kohdistettujen palkkakustannusten tulee perustua hankkeelle tehtyyn työhön. Jos henkilö tulee talon sisältä hankkeeseen, hankkeen aikana muodostuneet lomaetuudet ja muut kulut kohdistetaan hankkeelle toteutuneiden työtuntien suhteessa ja ne voidaan tasata hankkeen päättyessä. Työpanoksen siirtona tehtävän hanketyön kirjaa hankekirjanpitoonsa se osatoteuttaja (kunta tai kuntayhtymä), johon työntekijä on työsuhhteessa. Jos työntekijä tekee työtä molemmille hankkeille jaetulla työajalla, tulee tehdä työaikaseurantaa. Vain jos työntekijä tekee täyttä työaikaa yhdelle hankkeelle, työajanseurantaa ei tarvitse tehdä. Työajanseurannassa tulee olla lyhyt kuvaus siitä, mitä hanketyötä on tehty, mutta päiväkohtaisesti hanketehtäviä ei tarvitse kuvata. Myös muut työtunnit tulee ilmoittaa, jotta voidaan varmistaa, että palkka jakaantuu suhteessa oikein.

Kaikki hankkeen talouteen, maksatukseen ja hankintoihin liittyvät kysymykset keskitetään AVI:in. Hankintojen laskuihin tulee arkistoida liitteet sekä selvitykset kuluista. Kaikki hankkeen toteuttamiseksi tarpeelliset kustannukset tulee viedä hankekirjanpitoon, oli kustannus kenen toimijan tahansa. Maksatuksen yhteydessä toimitettaviin pääkirjoihin ja tuloslaskelmiin riittää, että pääsivu on allekirjoitettu.

Niiden toimijoiden kanssa, jotka on päätöksessä mainittu, tulee tehdä sopimus avustuksen siirrosta. Sopimuksessa voidaan määrittää käytettävä enimmäismäärä, jos käytettävästä summasta ei ole vielä tarkkaa tietoa. On myös mahdollista, että organisaatio myy toiselle asiantuntijapalvelua, jos toimijan rooli on jäämässä todella pieneksi.

Molemmille hankkeille on oma maksatushakemuksen lomake. Hankkeita sekä Lapen seuranta varten kannattaa perustaa omat kustannuspaikat, jotta kulujen seuranta on mahdollisimman helppoa. Kirjanpidon otteesta tulee myös näkyä selkeästi, mistä kulu on syntynyt. Jos kirjanpidon otteesta ei ole pääteltävissä mikä kulu on, se pitää erikseen avata.

7. Valtionavustushankkeiden viestintä

Riikka Nurmi, viestintäpäällikkö, STM

Satu-Mari Tolonen, viestinnän kehittämispäällikkö, THL

Sote-uudistuksen viestinnän painopisteet perustuvat hallituksen viestinnän arvoihin. Sote-uudistuksella on pitkä historia ja sen vuoksi viestinnän pitää erityisesti olla luotettavaa ja avointa. Viestintä vaatii joskus myös rohkeutta, esimerkiksi kertomista keskeneräisistä asioista. Vuorovaikutteisuus on alueilla tärkeää, sillä luottamus rakentuu vuoropuhelulle. Viestinnän tavoitteena on kertoa, miksi uudistusta tarvitaan. Lisäksi on tärkeää avata muutoksen vaikutuksia eri kohderyhmiin.

Sote-keskuksen viestintä on aloitettu suunnitelman mukaan heti hankkeiden alussa, sillä viestintäsuunnitelma oli pakollisena toimitettavana liitteenä. Rakenneuudistuksen puolella yhtä tarkkaa suunnitelmaa ei ole ollut, mutta sen viestintä on toteutunut luontevasti osana sote-keskuksen viestintää.

Tauko**8. Hankkeiden koordinointi ja hanketuki**

Niina Peränen, kehittämisspäälikkö, THL

Hanna Nordlund, ICT-hankejohtaja ja Elina Välikangas, kehityspäälikkö, SoteDigi Oy (DigiFinland Oy)

Matti Hiltunen, hankepäälikkö ICT muutosohjelma, DVV

Tulevaisuuden sote-keskuksen koordinointi on jaettu STM:n ja THL:n kesken. THL tarjoaa tukea koko hankekauden ja varmistaa, että sisällöllinen kehittäminen ja tiedonhallinta tukevat toisiaan. THL:llä on viisi aluekoordinaattoria, jotka työskentelevät alueilla. STM vastaa ohjelman strategisesta johtamisesta ja valvoo hankkeita. THL taas vastaa alueellisesta toimeenpanosta ja hanketuesta.

Rakenneuudistuksen puolella STM ohjaa kokonaiskuvaa ja valvoo hankkeita, osa-alue 1 on STM vastuulla. Osa-alue 2 koordinoi STM ja SoteDigi yhteistyössä. Sotedigin vastuulla on alueellisen tietojohdamisen kehittäminen. Osa-alue 3 koordinointi toteutetaan yhteistyössä STM:n, THL:n, SoteDigin ja DVV:n välillä.

Virta-hankkeen tarkoituksena on parantaa organisaatioiden tietojohdamisen kyvykkyyttä ja edistää yhtenäistä tilannekuvaa alueilla sekä kansallisessa arvioinnissa. SoteDigillä on koordinaatiovastuu siitä, että kansalliset tulokset ovat yhtenäisiä ja hyödynnettävissä maakunnallisessa työssä. Koordinaatiota toteutetaan muun muassa siten, että Virta-hankkeen verkostoon on kutsuttu kaksi henkeä jokaiselta alueelta ja toisaalta SoteDigin nimetyt asiantuntijat toimivat yhteyshenkilöinä sovittujen aluejakojen mukaisesti. Sisältökehitystyötä varten perustetaan uusia tai hyödynnetään olemassa olevia kansallisia työryhmiä.

9. Tilaisuuden päätös

Kirsi Paasovaara, erityisasiantuntija ja Antti Kuopila, erityisasiantuntija, STM

Lopuksi osallistujilla oli vielä mahdollisuus antaa palautetta screen.ion kautta. Yhteenvetona alueet toivovat enempi ohjausta Hankesalkun käyttöön sekä raportointiin. Erilaisiin verkostoryhmiin osallistumisesta toivotaan selkeitä ohjeita. Tärkeää on, että vuoropuhelua pidetään yllä ja lähestyminen olisi mahdollisimman helppoa. Kokonaisuutena tilaisuus koettiin hyvänä sekä informatiivisena.

Tilaisuudessa esitettyihin kysymyksiin vastataan usein kysytyjä kysymyksiä koskevan verkkosivun kautta: <https://soteuudistus.fi/toteutukseen-liittyvat-kysymykset>. Jos et löydä kysymykseesi vastausta tuon sivun kautta, ota yhteyttä valtioneuvoston päätöksessä annettujen ohjeiden mukaisesti joko AVI:n, THL:n tai STM:n yhteyshenkilöön.

Tilaisuus päätettiin kello 15.10.

LIITTEET

Liite 1: Valtioneuvostusten esittely (*Kirsi Paasovaara ja Antti Kuopila*)

Liite 2: Avustusten juridiset lähtökohdat (*Kalle Tervo*)

Liite 3: Avustusten toiminnalliset käyttöehdot (*Mikko Huovila ja Maarit Hiltunen-Toura*)

Liite 4: Hankkeen talous- ja maksatusasiat (*Jaana Jaakkola*)

Liite 5: Valtioneuvostushankkeiden talous ja maksatus (*Tuula Suvanto*)

Liite 6: Valtioneuvostushankkeiden viestintä (*Riikka Nurmi ja Satu-Mari Tolonen*)

Liite 7: Hankkeen koordinointi ja hanketuki SoteDigi (*Hanna Nordlund ja Elina Välikangas*)

Liite 8: Hankkeiden koordinointi ja hanketuki THL (*Niina Peränen*)

Liite 9: ICT-muutosohjelma ja valtioneuvostushankkeiden DVV:n hanketuki ja yhteistyön roolit (*Matti Hiltunen*)